

a vhodněji odůvodniti žalobní nárok jinými předpisy zákonnými. Nárok manželčin na výživu vůči manželci zakládá se na předpisu §u 91 obč. zák., a může na základě jeho vymáhán býti žalobou, ovšem jen pro dobu od podání žaloby. V tomto směru ponechati je v platnosti zásadu: »Nemo pro praeterito alitur«. Tím, že manžel nevyhověl této své zákonné povinnosti ani před podáním žaloby, nezanikla však za všech okolností povinnost jeho vůči manželce, jež opatřila si na svůj vlastní náklad výživu, k jejímuž poskytování byl dle zákona zavázán manžel. V tomto případě byla manželka nesplněním této zákonné povinnosti poškozena na svém majetku, neboť byla nucena opatřiti si výživu ze svého jmění, jež bylo uvedeným protizákonným jednáním manželovým zmenšeno. Je proto oprávněna podle všeobecných zásad obč. zákona o náhradě škody (§§ 1293 a násl.) domáhati se na manželci náhrady škody, kterou utrpěla tím, že hradila sama náklad spojený s výživou, k níž byl manžel povinen. Tím, že žalobkyni jako manželce byla se strany manželovy, a to podle zjištěných skutečností bezdůvodně, odepřena zákonná výživa již před podáním žaloby, utrpěla tato na svém majetku škodu rovnající se částce, kterou vynaložila ze svého na výživu, a může domáhati se žalobou této částky. Nezáleží na tom, že žalobkyně nedomáhá se zažalované částky z důvodu náhrady škody, nýbrž s výslovným poukazem na § 1042 obč. zák. Pro soud stačí, že žalobkyně navrhla odsouzení žalovaného k plnění, a že uvedla skutečnosti, jimiž nárok svůj odůvodňuje po stránce skutkové. Právní posouzení věci náleží soudu, jenž není vázán právním názorem stran. Skutkové předpoklady žalobního nároku, přednesené žalobkyní, nebyly však prokázány. Žalovaný popřel příslušný skutkový přednes žalující strany, tvrdící, že náklady na výživu uhradila ze svého, odvolacímu soudu postačila skutečnost, že žalovaný po uvedenou dobu neposkytoval žalobkyni výživu, a že částka 4000 Kč je přiměřená jako výživné majetkovým poměrům žalovaného. Tím ovšem není odůvodněn nárok žalující strany po stránce skutkové. Záleží na zjištění, zda žalobkyně skutečně hradila náklady na svou výživu za tuto dobu ze svého, a jakou částkou. V tomto posledním směru rozhoduje peníz skutečně vynaložený, nikoli částka přiměřená podle §u 91 obč. zák., ježto není vyloučeno, že žalobkyně vynaložila na výživu méně než 4000 Kč měsíčně. O tom nebylo ve sporu ani jednáno, ač bez projednání a zjištění těchto okolností nemůže býti rozhodnuto, k čemuž měl již soud první stolice přihlídnouti podle §u 182 c. ř. s.

Čís. 2717.

Usnesení svazu zaměstnavatelů ve stavební živnosti, by dělníkům byla v nové kolektivní smlouvě snížena mzda, nepříčí se zákonu §u 3 koal. zák. Nezachoval-li se člen svazu dle usnesení toho, nese následky, vytčené ve stanovách svazu.

(Rozh. ze dne 12. června 1923, Rv I 134 23.)

Žalovaný stavitel byl členem žalujícího svazu stavitelů, podrobil se ve všem stanovám a složil jistotu 3.000 Kč. Dle §u 8 stanov byl člen podroben všem usnesením představenstva svazu, byl povinen složit k zachování jich jistotu a byl dle §u 13, odstavec druhý, stanov povi-

nen zaplatiti pokuty, jež by mu byly uloženy pro porušení povinností ku svazu. Na jaře roku 1921 nedošlo ku mzdové dohodě mezi svazem stavitelů a organizací stavebních dělníků, načež svaz stavitelů usnesl se na valné hromadě dne 29. června 1921 na snížení mezd o 4%. Dělnictvo odpovědělo na usnesení stávkou a stávkovalo se i u žalovaného, jenž tehdy kromě jiných staveb právě prováděl stavbu domu »Erma« v L. Žalovaný ujednal s dělníky staré mzdové podmínky ohledně stavby »Ermy«, k čemuž svaz stavitelů svolil. Když však žalovaný učinil totéž i ohledně ostatních svých staveb a kromě toho získal stavby na úkor ostatních stavitelů, trvajících na snížení mzdy, uložil mu svaz stavitelů pokutu 6.000 Kč a domáhal se zbytku, nekrytého jistotou, na žalovaném žalobou. Žalovaný namítl, jednak že usnesení valné hromady ze dne 29. června 1921 jest neplatným, ježto odporuje dobrým mravům, vykonávajíc na dělníky pohružkou výluky nátlak, by svolili ku snížení mzdy, jednak že byl terorem dělníků donucen, buď stavbu zastaviti anebo platiti dosavadní mzdy a konečně že usnesení nemohl dodržeti, ježto by se byl hospodářsky zničil, nemoha vyhověti převzatým závazkům. *Procesní soud prvního stolu v Praze* uznal dle žaloby. *Důvody:* Rozhodnutí sporu závisí na zodpovědění otázky, zda usnesení valné hromady ze dne 29. června 1921 jest právně účinným čili nic. K otázce dlužno potakati. Když nedošlo k dohodě s organizací stavebních dělníků, bylo právem svazu zaměstnavatelů, jednostranně určití mzdu. Usnesení to nepřičí se §u 3 koaličního zákona ze dne 7. dubna 1870, čís. 43 zák., ježto nemluví o výluce nebo propuštění dělníku. Proti koaličnímu zákonu prohřešili se naopak dělníci, odpověděvše na zmíněné usnesení stávkou, ač bylo jim volno, dovolati se dle §u 12 a násl. zákona ze dne 11. března 1921 čís. 100 sb. z. a n. rozhodčího soudu mzdového. Že stanovisko svazu stavitelů bylo alespoň částečně opodstatněno, plyne též z toho, že později rozhodující mzdový rozhodčí soud stanovil snížení mzdy o 2%. Tím, že žalovaný vyplácel staré mzdy, porušil § 8 stanov a jest dle §u 13 povinen, zaplatiti uloženou mu pokutu. Postup svazu stavitelů nepřičí se ani zákonu o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. vzhledem k doslovu §u 1 (2) tohoto zákona. Pokud jde o další námítky žalovaného, nebyl jednak žalovaný povinen podrobiti se útisku dělníku, jednak nemohla mu vzejíti nedodržením smluv škoda, ježto mohl — jak obvykle — pojati do smluv t. zv. doložku stávkovou (že pro stávku nebo výluky není povinen dodržeti smluvené lhuty), neučinil-li tak, stihá ho zavinění. *O d v o l a c í s o u d* žalobu zamítl. *D ů v o d y:* Rozhodnutí prvního soudu neodpovídá stanovám svazu stavitelů. Dle §u 8 stanov jest každý člen povinen složiti jistotu k zajištění přesného splnění svých povinností ku svazu. V tom jest zahrnuta i povinnost zaplatiti peněžité pokuty, stanovené představenstvem svazu. Jistota dle §u 8 jest rámec, v němž se může pohybovati výše uložené pokuty. Třebas ve stanovách jest předepsáno, že liknavému členu lze uložiti další pokuty nebo ho vyloučiti ze svazu, chce se tím jen říci, že, není-li jistota prvou pokutou již vyčerpána, lze ji použiti i pro další pokuty, nebo, je-li již vyčerpána, jest člen postaven před volbu, buď další pokutu zapraviti nebo dáti se ze svazu vyloučiti. Bylo by zneuznáním zásady, že jest smlouvy posuzovati dle pravé vůle stran,

kdyby se mělo za to, že člen musí se podrobiti neobmezené moci představenstva nebo valné hromady ku ukládání trestů. Jest dáno členu na vůli, jakou jistotu pro případné pokuty chce složit. Dává tím též na jevo, jak si cení členství ve svazu. Příčilo by se dobrým mravům, by člen byl vydáván libovolné trestní moci představenstva svazu, jež by takto mělo větší moc, než jakou propůjčuje zákon soudci, ba moc ta by byla po případě neobmezená a mohla by mít v zápětí i hospodářskou zkázu člena.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud z obsahu stanov žalujícího svazu usoudil, že jistota, kterou každý člen svazu dle Šu 8 stanov skutečně složí k zajištění náležitého plnění závazků, převzatých vůči svazu, jest nejvyšší mezi pokuty, již představenstvo svazu pro porušení těchto závazků může dle Šu 13 stanov uložit členům. Znění stanov k tomuto závěru však nenutká, dopouští spíše též opačný výklad. Ale na tom zde ani nesejde, neboť žalovaný ani před podáním žaloby, ani pak ve sporu — v první a druhé stolici — nepozastavil výše uložené mu pokuty 6.000 Kč. Namítalť proti žalobě, již se svaz domáhal zaplacení zbytkové pokuty 3.000 Kč, která nebyla kryta složenou jistotou, pouze neplatnost usnesení valné hromady žalujícího svazu ze dne 29. června 1921, pro jehož neuposlechnutí byl pokutován, a kromě toho, že mu bylo terorem dělnictva znemožněno, zachovati se dle onoho usnesení, a že, kdyby se byl dle něho zachoval, bylo by to pro něho znamenalo hospodářskou zkázu. Z toho jest zřejmo, že žalovaný pro ten případ, že by jeho stanovisko nebylo uznáno za oprávněné, nečinil a nechtěl činiti námitek proti výši pokuty, a proto nebyl odvolací soud oprávněn, aby použil pro zamítnutí žaloby důvodu, jehož žalovaný sám nebyl ani uplatnil. Nutno tedy jen zkoumati, zda jsou námítky, jež žalovaný vznesl proti žalobnímu nároku, odůvodněny čili nic. K této otázce odpověděl první soudce právem záporně a v podstatě správně též odůvodnil svůj názor. Poukazujíc k důvodům jeho rozsudku připomíná se ještě toto: Že se usnesení valné hromady žalujícího svazu ze dne 29. června 1921, znějící v ten smysl, že se, počínajíc 4. červencem 1921, sníží základní mzda stavebních dělníků o 4%, nepříčilo ustanovení Šu 3 koaličního zákona ze dne 7. dubna 1870, čís. 43 ř. zák., dle něhož úmluvy zaměstnavatelů, učiněné k tomu konci, by zaměstnancům zastavením práce nebo propuštěním jich byla snížena mzda neb uloženy byly vůbec nepříznivější podmínky pracovní, nemají právního účinku, plyne již z těchto úvah: Zmíněné usnesení stalo se, když byla příslušná kolektivní smlouva mezi zaměstnavateli a zaměstnanci uplynutím doby, na kterou byla učiněna, pozbyla platnosti. Usnesení svazu bylo novým návrhem na úpravu mzdových poměrů. Zaměstnanci mohli beze všeho přistoupiti na tento návrh, nebo, nesouhlasili-li s ním, dle §§ 12 a násl. zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., žádati, by spor, vzniklý takto mezi nimi a zaměstnavateli o mzdových podmínkách, byl rozhodnut rozhodčím soudem mzdovým, pokud se týče, by rozhodčí soud stanovil

mzdové podmínky (§ 16 dotč. zák.), a dle §u 17 téhož zákona nesměli vyhlásiti stávku, dokud rozhodčí soud nevydal nálezu, stejně jako zaměstnavatelé do té doby nesměli vyhlásiti výluky. Ale zaměstnanci se tak nezachovali, nýbrž proti zákazu zmíněného §u 7 zahájili stávku. Oni sami byli tedy příčinou toho, že práce byla zastavena, nikoli zaměstnavatelé, a proto nelze tvrditi, že usnesení valné hromady žalujícího svazu směřovalo k tomu, by práce byla zastavena a zaměstnanci propuštěni za tím účelem, aby byla mzda snížena. Totéž, co platí pro poměr mezi svazem zaměstnavatelů a organizací zaměstnanců, platí však i pro poměr mezi členy svazu a organisovanými dělníky. Bylo-li však usnesení valné hromady žalujícího svazu platné, byl žalovaný jakožto člen svazu podle stanov, představujících smlouvu mezi svazem a jeho členy, povinen zachovati se dle usnesení, a neučinil-li tak, z důvodu jakéhokoli, vzal na sebe důsledky, vytčené pro tento případ ve stanovách. Nemůže se vymlouvatí terorem zaměstnancu, neboť ten se týkal, jak patrně z výsledku průvodního řízení, jež první soud vzal ve skrze za prokázané, stavby »Ermy«, která mu byla později svazem povolena za dosavadních podmínek, tak že se uložená pokuta tohoto případu ani netýká; ani hrozící mu prý hospodářskou zkázou, ježto i tu dle vývodu odvolacího spisu žalovaného šlo hlavně o stavbu »Ermy«. Žalovaný porušil však závazky vůči žalujícímu svazu nejen tím, že se při stavbách jemu svěřených a rozdělaných nezachoval dle usnesení valné hromady, nýbrž hlavně i tím, že převzal a za dosavadních mzdových podmínek prováděl práce, vrácené jinými členy svazu, kteří se loyálně drželi onoho usnesení. Pro toto hrubé porušení stavovských povinností nemá žalovaný vůbec žádné omluvy, neboť v tom směru neuplatnil žádné z námitek, činěných proti žalobnímu nároku, a již toto porušení povinností ospravedlňuje plně uloženou mu pokutu, jejíž výše, jak uvedeno, mezi stranami nebyla spornou.

Čís. 2718.

V řízení o žalobě, usilující o soudní výrok, že exekučně vymáhaný nárok zanikl skutečnostmi, nastavšími po vzniku exekučního titulu, dlužno pokračovati, třebaže mezi tím k rekursu proti povolení exekuce byl exekuční návrh z formálních důvodů zamítnut.

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv I 1557/22.)

Usnesením ze dne 13. dubna 1921 byla žalovanému povolena proti žalobci exekuce dle §u 353 ex. ř. zmocněním vymáhajícího věřitele ku zakoupení dvou dvojjagonu stavebního dříví na účet dlužníka. Proti povolení exekuce vznesl žalobce rekurs a zároveň žalobu, by uznáno bylo právem, že nárok vymáhajícího věřitele (žalovaného) na dodání dvou dvojjagonu stavebního dříví dle §u 35 ex. ř. pominul skutečnostmi nastalými po vzniku exekučního titulu a by proto byla exekuce zrušena. Rekursní soud rekursu z důvodů formálních vyhověl a exekuční návrh zamítl. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu, jež za řízení byla změněna v ten rozum, by uznáno bylo právem, že nárok vymáhajícího